

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ**

**IV ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

***"СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОСТІ"***

М а р і у п о л ь – 2020

УДК 082(063)
ББК 94я43
С-69

С-69 Соціально-економічні проблеми сучасності: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Маріуполь, 31 травня 2020 р. – Маріуполь, 2020. – 175 с.

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Соціально-економічні проблеми сучасності» містять результати наукових досліджень вітчизняних вчених щодо питань економічної теорії, розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин, управління національним господарством, економіки підприємства, економіки природокористування, економіки праці та фінансів. Матеріали будуть корисними для наукових та практичних працівників, керівників підприємств, викладачів вищої школи, аспірантів, магістрантів, студентів.

Головний редактор

Балуєва О.В., д-р екон. наук, доцент

Матеріали подано в авторській редакції
© Донецький державний університет управління, 2020 рік
© Автори тез, 2020 рік

Тарарышкин Ю.В., Тарасов В.И. НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ НА ТАМОЖЕННОЙ ТЕРРИТОРИИ ЕАЭС	93
Тарарышкина Л.И., Зайцева В.Д. ОСОБЕННОСТИ ЗАЩИТЫ ПРАВ НА ОБЪЕКТЫ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ НА ТАМОЖЕННОЙ ТЕРРИТОРИИ ЕАЭС	96
Тищенко А. А., Корнілова О.В. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ	100
Ткаченко О.Г., Тищенко А.А. ДОСВІД ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ФРАНЦІЇ І МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ	102
Толпежнікова Т.Г., Яворська А.І., Харунжина О.С. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ: ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД	106

Секція 3.

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМ СЕКТОРОМ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Бровко Н. В., Чвертко Л.А. ЕКОЛОГІЧНЕ СТРАХУВАННЯ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	111
Єгорова А.Г., Лохман Н.В. АНАЛІЗ СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	114
Козлова В.Я. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ БЮДЖЕТНИХ ІНВЕСТИЦІЙ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	116
Кононов С.О., Балусьва О.В. РОЛЬ УКРАВТОДОРА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ДОРОЖНЬОЇ МЕРЕЖИ В УКРАЇНІ	120
Мірзоєва Т.В. ЩОДО ВИДОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ СТРАТЕГІЙ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЛІКАРСЬКОГО РОСЛИННИЦТВА	122
Папаяні О.В., Балусьва О.В. ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ АДАПТАЦІЇ ТА ІНТЕГРАЦІЇ ВПО	125
Поздєєва К.В., Лойко В.В. СИСТЕМА ФІНАНСУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	128
Радченко Г.А. МАРКЕТИНГОВА КОМПОНЕНТА РИНКОВОЇ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ	131
Солідор Н.А. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗЕЛЕНОГО БІЗНЕСУ НА ПРИКЛАДІ ВДЕ	133

Секція 3.

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМ СЕКТОРОМ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Бровко Н. В.

Науковий керівник: – к. е. н., доцент Л. А. Чвертко

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ЕКОЛОГІЧНЕ СТРАХУВАННЯ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах розвитку в Україні відбувається значна кількість техногенних аварій і катастроф з тяжкими наслідками для довкілля. Надзвичайні ситуації техногенного характеру призводять до деградації природних екосистем та зменшення біологічних видів, а також детермінують загрозу глобальних змін природного середовища. Запобігти або зменшити наслідки негативного впливу цих ситуацій може екологічне страхування.

Екологічне страхування – це механізм захисту екологічних прав громадян та захисту майнових інтересів суб'єктів підприємницької діяльності, функціонування яких становить небезпеку для довкілля.

Шкода, заподіяна діяльністю підприємств, що створює підвищену екологічну небезпеку, за умови укладання ними договорів екологічного страхування компенсується за рахунок страхових фондів, які формуються страховими компаніями. Адже страхування як вид економічних відносин, котрі пов'язані із формуванням та використанням цільових грошових фондів, призначених для страхового захисту, є своєрідним механізмом передання ризику від одних суб'єктів іншим за відповідну плату [1, с. 8].

Однак поліси екологічного страхування, враховуючи складність визначення обсягу збитку і значні обсяги страхових сум, що спрямовуються на відшкодування збитків третім особам, можуть виявитися збитковими для страховиків. Як відомо, при розрахунку розміру страхових платежів використовують складну систему математичних та статистичних розрахунків. Фахівці, котрі володіють методикою цих розрахунків, називаються актуаріями. Саме на актуаріїв покладається відповідальність за те, щоб страхові резерви були достатніми на той момент, коли страховику доведеться виконувати свої зобов'язання за договорами страхування.

При проведенні розрахунку екологічних ризиків актуарії мають оцінити ймовірність екологічної аварії на конкретному об'єкті, що підлягає екологічному страхуванню та величину збитків, що можуть бути заподіяні через настання страхового випадку.

Під час визначення рівня небезпеки промислового виробництва враховується:

- перелік небезпечних та шкідливих хімічних речовин, що є на даному об'єкті в критичних кількостях;
- граничні норми та можливу кратність перевищення граничних норм впливу на довкілля небезпечних та шкідливих хімічних речовин;
- розмір гіпотетичного збитку, якого може бути завдано довкіллю у випадку настання небажаної ситуації.

В Україні на забезпечення екологічної безпеки та підтримання екологічної рівноваги щорічно виділяються значні кошти. Згідно з даними офіційної статистики [2], загальні витрати на охорону навколишнього природного середовища постійно зростають, зокрема, якщо у 2017 році їхній обсяг становив 31,5 млрд грн, то в 2019 р. цей показник вже дорівнював 43,7 млрд грн, або в 1,4 разу більше. Це свідчить про посилення контролю держави за екологічним станом. Водночас за період з 2017 по 2019 роки значно зросли обсяги капітальних інвестицій на охорону навколишнього середовища: у 2019 р. їхній обсяг становив 16,3 млрд грн, що в 1,5 разу більше за відповідний показник 2017 р. Ще одним показником, що вказує на проблему погіршення екологічного становища в Україні, є обсяг поточних витрат на охорону довкілля. За досліджуваний період значення цього показника збільшилося на 7 млрд грн. При цьому найбільшу частину із загальної суми поточних витрат у 2019 р. (27,5 млрд грн) спрямовано на такі напрями, як очищення зворотних вод та поводження з відходами. Серед екологічних проблем в нашій країні найбільшу загрозу становлять промислові та побутові відходи, а також викиди в атмосферу.

Зростання значень показників витрат на охорону навколишнього природного середовища в Україні свідчать про надзвичайну актуальність запровадження ефективного механізму екологічного страхування.

Слід зазначити, що нині екологічне страхування в країні здійснюється здебільшого у добровільній формі, забезпечуючи страховий захист цивільної та майнової відповідальності страхувальників за збиток, завданий у результаті забруднення навколишнього середовища.

Вітчизняний ринок екологічного страхування вирізняється фрагментарністю. Через причини нормативного характеру страхові компанії зазвичай неготові повноцінно займатися цим видом страхування. Попри те, що в країні є величезна кількість законодавчих та нормативних актів, котрі регулюють діяльність, пов'язану з довкіллям, вони не

об'єднуються в цілісну систему, і часто є суперечливими та приналежними до різних концепцій природокористування.

Серед причин, які гальмують розвиток ринку екологічного страхування, також виокремлюють [3]:

- слабкі стимули добровільного страхування;
- відсутність надійних та загальноприйнятих методик оцінки ризику та розрахунку ймовірної шкоди;
- низьку ємність самого страхового ринку, що позбавляє змоги здійснювати страхування небезпечних та великих екологічних ризиків.

Отже, в Україні дотепер не створено умов для ефективного розвитку екологічного страхування. Оптимальне поєднання регулювання урядом державної екологічної політики і використання важелів впливу на страхові організації й підприємства є основою його ефективності. Для реалізації цього, по-перше, необхідно удосконалити законодавчу базу, що дозволить забезпечити функціонування структури національної системи екологічного страхування з фундаментальною державною підтримкою. По-друге, доцільно створити Національний фонд, який забезпечуватиме відшкодування екологічних збитків у разі невиявлення винних осіб у настанні екологічних інцидентів. Так буде забезпечено державний механізм надання фінансових гарантій компенсації шкоди, завданої довкіллю [4, с. 102]. Позитивним наслідком впровадження зазначених заходів стане зростання популярності екологічного страхування як серед страховиків, так і серед страхувальників, а також зменшення навантаження на державний бюджет у разі відшкодування збитків, що зумовлені настанням техногенних аварій.

Література:

1. Вінницька О. А., Мельничук Ю. М., Чвортко Л. А. Страховий ринок як детермінанта економічного зростання України. *Фінансове забезпечення стратегії економічного зростання України* : колективна монографія / за ред. М. А. Слатвінського. Умань : УДПУ імені Павла Тичини, 2019. С. 8-116.

2. Державний комітет статистики України: веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 26.05.2020)

3. Екологічне страхування в Україні: основні шляхи та проблеми його становлення. Фориншурер: веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/public/02/12/14/159> (дата звернення: 26.05.2020)

4. Похилько С. В., Власенко А. В. Аналіз стану та необхідність використання міжнародного досвіду екологічного страхування в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. Вип. 5(10). С. 96-102.